

Skolelederforbundet

Skolelederforbundets innspill til Lesekommisjonen

Skolelederforbundet takker for muligheten til å gi innspill til Lesekommisjonens arbeid.

Skolelederforbundet organiserer ledere i barnehage, skole og øvrig oppvekstsektor over hele landet. Våre medlemmer har et sentralt ansvar for å lede det langsiktige arbeidet med språk, lesing, læring og danning. Dersom lesekompetansen blant barn og unge skal styrkes, må kommisjonens anbefalinger ta utgangspunkt i hvordan tiltak faktisk kan gjennomføres og forankres i praksis.

Lesing er en grunnleggende ferdighet, men også en forutsetning for deltakelse i demokrati, arbeids- og samfunnsliv. Gode leseferdigheter utvikles ikke gjennom enkelttiltak. De bygges over tid gjennom systematisk arbeid i gode profesjonsfellesskap og stabile rammer rundt barnehager og skoler.

Skolelederforbundet vil særlig understreke at arbeidet med lesing må ses i sammenheng med ledelse. Erfaring og forskning viser at skoleledelse har betydning for kvaliteten i opplæringen og for skolens evne til å omsette nasjonale mål til lokal praksis. Skal lesesatsinger lykkes, må skoleledere ha tid og kapasitet til å lede pedagogisk utviklingsarbeid og til å følge opp profesjonsfellesskapene. Lesing må være prioritert som en del av skolens kvalitetsarbeid.

Kommisjonen bør videre legge til grunn at lesing er et ansvar for hele oppvekstløpet. Grunnlaget legges allerede i barnehagen gjennom språkstimulering, samtaler, høytlesing og tilgang til litteratur. Overgangen mellom barnehage og skole må derfor vies oppmerksomhet. Barn må møtes med kontinuitet i arbeidet med språk og lesing.

Skolelederforbundet mener også at profesjonsfellesskapet må stå sentralt i kommisjonens anbefalinger. Arbeidet med lesing utvikles best når lærere og ledere sammen analyserer praksis og deler erfaringer. Kompetanse bygges over tid. Tiltak som kun retter seg mot den enkelte lærer eller skole uten å styrke skolens samlede kapasitet, har begrenset effekt.

Lesekommisjonen bør samtidig være oppmerksom på risikoen for polarisering i debatten om leseopplæring. Norsk skole trenger kunnskapsbaserte diskusjoner om metoder, læremidler og undervisningspraksis, men det må fortsatt være rom for profesjonelt skjønn. Skolelederforbundet mener nasjonale anbefalinger bør gi støtte og retning, uten at det utvikler seg til detaljerte styringsverktøy som reduserer handlingsrommet. Dette gjelder også eventuelle nasjonale leselister eller litteraturanbefalinger, som bør fungere som inspirasjon og veiledning, ikke som obligatoriske pensumlister.

For å styrke lese lyst og lese glede vil Skolelederforbundet særlig løfte betydningen av tilgang til gode bøker, og litterære opplevelser. Barn og unge må møte et bredt utvalg av

skjønnlitteratur, sakprosa, samisk litteratur og litteratur som speiler mangfoldet i samfunnet. Litteraturen må være tilgjengelig der barna er. Det må være balanse i valg av læremidler, slik at det er mulig å gi gode tilpasninger for enkeltelever som trenger digitale hjelpemidler.

Kommisjonen bør derfor anbefale:

- styrking av skolebibliotekene som pedagogiske læringsarenaer
- økt tilgang til aktuelle bøker og litteratur på både papir og digitale plattformer
- satsing på høytlesing og litterære fellesskap gjennom hele skoleløpet
- sterkere samarbeid mellom hjem, barnehage og skole om lesekultur og betydningen av tekst og lesing også hjemme
- tiltak som sikrer at alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn og bosted, har tilgang til litteratur av høy kvalitet

Til slutt vil Skolelederforbundet understreke at arbeidet med lesing må ses som en del av fellesskolens brede samfunnsoppdrag. Lesing handler ikke bare om målbare ferdigheter. Det handler om språk, identitet, kulturforståelse, kritisk tenkning og deltakelse i demokratiet. Skal vi styrke leseferdigheter og lese lyst blant barn og unge, må vi samtidig styrke ledelsen av de profesjonelle fellesskapene, og de strukturelle forutsetningene som gjør arbeidet mulig.